

LUẬN LẬP THẾ A TỶ ĐÀM

QUYỂN 3

Phẩm 9: VƯỜN HOAN HỖ

Phía ngoài cửa Bắc Đại thành Thiện kiến cách cõi trời Đao lợi có một vườn rừng lớn tên là Hoan Hổ. Trong đó có hồ cũng tên là Hoan Hổ, vuông một trăm do tuần, sâu cũng như vậy, nước trời tràn đầy, thành quách, đáy bờ làm bằng gạch bốn báu, ngoài ra cũng nói như trên; bốn bên là thêm báu cũng nói như trên; năm loại hoa báu cũng nói như trên. Bốn loại thuyền báu và tám loại vui chơi, tùy theo ý muốn mà thuyền đi nhanh hay chậm. Trong đó, nếu chư thiên cần đến hoa nào thì tùy theo ý niệm mà hoa sẽ đến, nhờ quả báu thiện nên mưa các hoa báu, rải khắp Chư thiên .

Lại có gió riêng thổi các vòng hoa, tùy theo chỗ cần mà trang nghiêm các phần: thân, tay, đầu, chân, tùy theo mỗi người mà tự nhiên được mang vào. Bờ của hồ này có năm loại cây báu khắp nơi thẳng tắp, ngoài ra cũng nói như trên. Ở giữa cây ấy và cung điện các báu có chư thiên nam, nữ ở đầy khắp trong đó, đã nói đầy đủ như trên. Trong vườn có cây tên là Hoan Hổ. Hoa của cây ấy tên là Mạn-đà-la, hình dạng của nó cỡ như bánh xe lớn, tương mạo và màu sắc của nó như ánh lửa, hoa này có trọng lượng như hoa ở trong cõi người. Cây Hoan Hổ chỉ có trong vườn này, còn chỗ khác đều không có. Chu vi vườn này là một nghìn do-tuần, đường kính là ba trăm ba mươi ba và một phần ba do-tuần, có thành vàng vây quanh, thành này cao một do-tuần, thành thấp ở trên cao nửa do-tuần, cửa thành cao hai do-tuần, cửa lầu cao một do-tuần rưỡi, trong mười hai do-tuần có mỗi một cửa, có chín mươi chín cửa và một cửa nhỏ, tất cả là một trăm. Các cửa này do các báu làm thành, trang nghiêm bằng diệu bảo Ma-ni, ví như phẩm trái nền dẹt bằng bông tuyết đẹp của đất Bắc, có vô số vật khắc chạm. Cửa này lại có bốn quân

phòng vệ đều nói như trên. Hàng rào cây bấu bảy lớp bên ngoài cũng nói như trên. Bảy lớp rừng cây Đa-la cũng nói như trên. Ở giữa cây ấy có hồ các bấu cách nhau một trăm cung (một cung là năm thước), vô số sự trang nghiêm cũng nói như trên. Năm loại hoa bấu cũng nói như trên, thuyền bốn bấu cũng nói như trên. Năm loại cây bấu ở bờ hồ cũng nói như trên, cho đến cung điện bốn bấu là chỗ trú của Chư thiên nam, nữ. Bên ngoài thành này có ba lớp hào bấu cũng nói như trên. Mỗi một hào ấy rộng hai do-tuần, sâu một do-tuần rưỡi, hình như miệng bình, dưới rộng hơn trên, nước trời tràn đầy đều nói như trên. Ở giữa hào ấy có các cung điện thể nữ bày khắp. Ngoài ba lớp hào có rừng cây bảy bấu vây quanh cũng nói như trên. Lúc ấy trong rừng phía ngoài, tất cả các hoa nở rộ tốt tươi. Lúc các Thiên nữ... tấu ca âm nhạc, các Thiên tử từ vườn Hoan Hỷ đi ra rừng lắng nghe và nhìn ngắm. Các Thiên tử ở trong rừng phía ngoài tấu ca âm nhạc, các Thiên nữ ở trong vườn cũng đi ra rừng lắng nghe. Thiên nữ ở trong vườn lại tấu âm nhạc, các Thiên tử bên ngoài đi vào vườn lắng nghe và ngắm nhìn. Thiên tử trong vườn cũng tấu âm nhạc, Thiên nữ ngoài vườn cũng đi vào vườn lắng nghe. Vì nguyên nhân này mà họ có nhiều sự vui chơi. Từ cửa Bắc Đại thành Thiện Kiến đến cửa Nam vườn Hoan Hỷ có đường ở giữa dài hai mươi do tuần, rộng mười do-tuần, đất làm bằng lưu ly, bằng phẳng mịn láng, các bấu trang nghiêm, ví như thảm trải nền được dệt bằng lông tuyết đẹp ở phía Bắc. Nhân, phi nhân, voi, chim, thú, cỏ cây, vô số các loại đều đầy đủ, cũng như các bấu trang sức lộng lẫy hợp thành. Hình dạng đường ấy cũng như vậy, lúc chân dẫm vào thì in dấu, cất chân lên thì liền trở lại như cũ, như bông Đậu la, bông gỗ cây. Đường ấy êm láng lại cũng như vậy, có ba lớp thành bao bọc bảo vệ rất trang nghiêm, mỗi lớp thành do bốn bấu làm thành, mỗi một lớp có ba tầng linh bấu vây quanh. Mỗi một linh bấu do bốn bấu làm thành, lúc gió nhẹ thổi lay động, nó có thể phát ra âm thanh làm cho chư thiên khởi tâm dục ràng buộc. Hai bên con đường ấy có hai con sông tên là Trường Hình cũng dài hai mươi do tuần, rộng mười do tuần, nước tám công đức tự nhiên tràn đầy. Hai bên sông ấy đều được kiến tạo bằng gạch bốn bấu, ngoài ra cũng nói như trước. Bốn bên sông ấy có đường, bậc thêm bốn bấu cũng nói như trước. Trong sông này có năm loại hoa bấu cũng nói như trước; có bốn loại thuyền bấu bông bênh trong đó; có tám loại trò chơi nước, chèo thuyền dạo chơi trong đó, nhanh hay chậm đều theo ý muốn, cũng đều nói như trên. Chư thiên trong đó cần hái hoa nào thì liền tùy ý hoa đó sẽ đến, nhờ quả báo thiện nên mưa các hoa bấu tung rải khắp

chư thiên. Lại có ngọn gió khác thổi các vòng hoa đến, tùy theo chỗ cần của từng phần thân, tay, đầu, chân, mà được trang nghiêm, đều tùy theo mỗi người mà tự nhiên được mang vòng hoa vào. Bờ bên ngoài của hai con sông này có năm loại cây báu rất nhiều cùng khắp, thẳng tắp, ngoài ra cũng nói như trên. Ở giữa cây ấy có hồ các báu và cung điện báu, chư thiên nam nữ đều ở trong đó, vô lượng thiên chúng ở khắp quốc độ. Vì sao gọi khu vườn này là Hoan Hỷ? Vì hồ lớn của vườn này tên là Hoan Hỷ, vườn này có cây cũng gọi là Hoan hỷ, hoa của vườn này gọi là Mạn-đà-la. Ba loại này chỉ có vườn này mới có, ngoài vườn này ra thì không nơi nào có. Lại vì nhân duyên gì mà gọi là Hoan Hỷ? Vì lúc chư thiên Đao Lợi vào khu vườn này thì liền sanh tâm hoan hỷ, nhận được nhiều sự vui chơi và an vui nhất nên gọi là Hoan Hỷ. Nghĩa này Đức Thế Tôn nói, tôi nghe như vậy.

Phẩm 10: VƯỜN CHÚNG XA

Ngoài cổng cửa Đông của đại thành Thiện kiến cách hai mươi do-tuần chư thiên Đao Lợi có một khu vườn tên là Chúng Xa. Hồ lớn trong vườn này gọi là Chất-đa-la, vuông một trăm do-tuần, sâu cũng như vậy, nước trời tràn đầy, thành quách và bờ đáy được làm bằng gạch bốn báu cũng nói như trên. Đường và bậc thêm bốn báu, năm loại hoa báu cũng nói như trên. Bốn loại thuyền báu và tám trò chơi nước, trong đó chư thiên cần hái hoa gì thì tùy theo ý muốn mà tự đến. Do quả báo thiện nên mưa các hoa báu tung rải khắp chư thiên. Lại có gió riêng biệt thổi các vòng hoa, tùy theo chỗ cần của từng phần thân: thân, tay, đầu, chân của chư thiên mà được trang nghiêm, tùy theo mỗi người mà tự nhiên được mang vòng hoa vào. Bờ của hồ ấy có năm loại cây báu thẳng tắp, đầy khắp, ngoài ra cũng nói như trên. Ở giữa cây ấy và cung điện các báu có đông đảo chư thiên nam nữ dừng nghỉ trong đó cũng nói đầy đủ như trên. Chu vi vườn này là một nghìn do-tuần, đường kính một phần ba chu vi, có thành vàng vây quanh, thành này cao một do-tuần, thành thấp ở phía trên thành này cao nửa do-tuần, cửa thành cao hai do-tuần, cửa lầu cao một do-tuần rưỡi, trong hai mươi do-tuần một có một cửa, tất cả là chín mươi chín cửa và một cửa nhỏ là một trăm cửa. Các cửa thành này do các báu làm thành, được trang nghiêm bằng diệu bảo Ma-ni, ví như thảm trải nền dệt bằng lông tuyết đẹp ở đất Bắc, vô số hình khắc chạm. Thành này lại có bốn quân phòng vệ đều nói như trên. Hàng rào bằng cây báu bảy lớp bên ngoài cũng nói như trên. Rừng cây Đa-la bảy lớp vây quanh cũng nói như trên. Ở giữa cây ấy có hồ các báu cách nhau

một trăm cung (một cung là năm thước), vô số sự trang nghiêm cũng nói như trên. Hoa báu năm loại cũng nói như trước, và thuyền bốn báu cũng nói như trước. Hai bên bờ hồ là năm loại cây báu cũng nói như trước và cung điện bốn báu là chỗ ở của chư thiên nam nữ. Bên ngoài thành có ba lớp hào báu, ngoài ra cũng nói như trên. Mỗi một hào ấy rộng hai do-tuần, sâu một do-tuần rưỡi, hình như miệng bình, dưới rộng trên hẹp, nước trời tràn đầy đều nói như trên. Trong khoảng hào này có cung điện các thể nữ bày khắp. Ngoài ba lớp hào có rừng cây bảy báu vây quanh cũng nói như trên. Trong khu rừng bên ngoài này, tất cả hoa nở rộ xinh tươi. Lúc các Thiên nữ ca tấu âm nhạc, các Thiên tử từ vườn Chúng Xa này đi ra rừng lắng nghe. Các Thiên tử ở trong rừng phía ngoài này ca tấu âm nhạc thì các Thiên nữ ở trong vườn cũng đi ra lắng nghe. Thiên nữ trong vườn lại tấu âm nhạc, các Thiên tử bên ngoài đi vào vườn để lắng nghe. Thiên tử trong vườn cũng tấu âm nhạc, các Thiên nữ bên ngoài cũng đi vào vườn lắng nghe. Do nhân duyên này nên họ có được nhiều sự vui chơi. Từ cửa Đông của đại thành Thiện Kiến đến cửa Tây của vườn Chúng Xa có con đường ở chính giữa dài hai mươi do tuần, rộng mười do-tuần, đất được làm bằng lưu ly, bằng phẳng, mịn láng và được trang nghiêm bằng các báu, như thảm trải nền dệt bằng thảm bằng lông tuyết đẹp ở đất Bắc. Nhân, phi nhân, voi, chim thú, cây cỏ, đầy đủ mọi thứ, cũng như vòng tai ngọc châu các báu làm thành. Hình dạng đường ấy cũng lại như vậy, lúc chân giẫm vào thì in xuống, lúc cất chân lên thì trở lại như cũ, như bông Đậu-la và bông gỗ cây, đường ấy láng mịn cũng như vậy. Có ba loại thành bao bọc bảo vệ trang nghiêm, mỗi một lớp do bốn báu làm thành, mỗi một lớp thành bảo vệ có ba tầng linh báu vây quanh. Mỗi một linh báu do bốn báu làm nên, lúc gió nhẹ thổi đến sẽ lay động và phát ra âm thanh có thể làm cho chư thiên khởi năm dục ràng buộc. Hai bên đường này có hai con sông tên là Trường Hình, cũng dài hai mươi do-tuần, rộng mười do-tuần, nước tám công đức tự nhiên tràn đầy. Hai bên sông ấy đều được kiến tạo bằng gạch bốn báu, ngoài ra cũng nói như trên. Bốn bên sông ấy có đường và bậc thêm bốn báu cũng nói như trên. Trong sông này có năm loại hoa báu cũng nói như trên. Bốn loại thuyền báu bông bênh trong đó, có tám trò chơi nước, chèo thuyền dạo chơi, nhanh chậm tùy ý đều đã nói như trên. Chư thiên trong ấy cần đến hoa gì thì hoa đó tùy ý mà đến tay, nhờ quả báo thiện nên mưa xuống hoa báu rải khắp chư thiên. Lại có gió riêng biệt thổi các vòng hoa đến, tùy theo chỗ cần trang nghiêm các phần thân: thân, tay, đầu, chân mà tự nhiên được mang vòng hoa vào. Bờ bên ngoài của

hai sông có năm loại cây báu thẳng tắp, cùng khắp, ngoài ra cũng nói như trước. Ở giữa cây ấy có hồ các báu và cung điện báu, chư thiên nam nữ đều ở trong đó, vô lượng thiên chúng cùng khắp quốc độ. Tại sao khu vườn này gọi là Chúng Xa? Vì trong đó có hồ lớn tên là Chấc-đa-la, trong đó có cây cũng có tên là Chấc-đa-la. Cây này sinh ra vô số hoa, chỉ có vườn này mới có, ngoài vườn này thì không thể có. Lại có nhân duyên gọi là Chấc-đa-la là: lúc Chư thiên Đao Lợi vào trong vườn này thì được mang vào vô số vật báu, trang nghiêm thân ấy, rất là vi diệu, mang nhiều gậy giáo như lúc lâm chiến, cưỡi số xe vào rừng vườn này. Lúc ở trong vườn này và lúc muốn ra, hái vô số diệu hoa cây Chấc-đa-la để trang nghiêm xe, hai bên càng xe lớn, vành và thanh gỗ xuyên trục hai bánh trang sức đầy đủ. Tất cả các cỗ xe đều như vậy. Hoa cây Chấc-đa-la này và thân trời an vui, các cỗ xe báu phát ra ánh sáng cùng chiếu lẫn nhau. Vì nhân duyên này nên trong vườn vi diệu này có vô số ánh sáng hội tụ trong đây. Do nghĩa này nên gọi là vườn Chúng Xa, lại có yếu tố tự nhiên gọi là vườn Chúng Xa. Nghĩa này Đức Thế Tôn đã nói, tôi nghe như vậy.

Phẩm 11: VƯỜN ÁC KHẨU

Ngoài cổng cửa Nam của Đại thành Thiện Kiến cách hai mươi do tuần, Chư thiên Đao Lợi có một khu vườn tên là Ác khẩu hồ lớn trong vườn cũng tên là Ác Khẩu vươngng một trăm do tuần, sâu cũng như trên, nước trời tràn đầy. Thành lũy và bờ đáy làm bằng gạch bốn báu, ngoài ra cũng nói như trên; có đường và bậc thềm bốn báu, năm loại hoa báu cũng nói như trên; bốn loại thuyền báu và tám trò chơi nước. Trong đó, lúc chư thiên cần đến hoa nào thì tùy ý hoa ấy sẽ đến, vì do quả báo thiện nên mưa xuống các hoa báu rải khắp chư thiên. Lại có ngọn gió riêng biệt thổi các vòng hoa đến, tùy theo chỗ cần trang nghiêm các phần thân: thân, đầu, chân, tay của chư thiên thì liền tự nhiên tùy ý được mang các vòng hoa vào. Bờ cửa hồ này có năm loại cây báu thẳng tắp, cùng khắp, ngoài ra cũng nói như trước. Ở giữa cây ấy và cung điện các báu là trú xứ của chư thiên nam nữ dừng nghỉ đông đảo như đã nói như trên. Chu vi của vườn này là một nghìn do-tuần, đường kính bằng một phần ba, có thành vàng bao bọc xung quanh. Thành cao một do-tuần, bậc thành thấp ở trên thành này cao nửa do -tuần, cửa thành cao hai do-tuần, cửa lầu cao một do-tuần rưỡi, cứ mỗi mười do-tuần có một cửa, cả thảy chín mươi chín cửa và một cửa chân nhỏ là một trăm cửa. Các cửa này do các báu làm thành, và được trang nghiêm bằng diệu bảo Ma-ni,

ví như thảm trải nền dệt bằng lông tuyết đẹp ở đất Bắc và vô số hình điêu khắc. Cửa này có bốn quân phòng hộ cũng nói như trên. Hàng rào cây báu bảy lớp bên ngoài cũng nói như trên. Rừng cây Đa-la bảy lớp vây quanh cũng nói như trên. Ở giữa rừng cây ấy có hồ các báu, các hồ cách nhau một trăm cung (một cung năm thước) và vô số sự trang nghiêm cũng nói như trên thuyền bốn báu cũng nói như trên. Bờ hồ có năm loại cây báu cũng nói như trên, cho đến cung điện bốn báu là chỗ trú của chư thiên nam, nữ. Bên ngoài thành này có ba lớp hào báu, ngoài ra cũng nói như trên. Mỗi một hào ấy rộng hai do-tuần, sâu một do-tuần rưỡi, hình như miệng bình, trên hẹp, dưới rộng, nước trời tràn đầy cũng đều nói như trên. Trong khoảng hào này có la liệt các cung điện của các thể nữ. Ngoài ba lớp hào này có rừng cây bảy báu vây quanh cũng nói như trên. Lúc ấy trong rừng phía ngoài, tất cả các hoa nở rộ tươi đẹp. Lúc các Thiên nữ... tấu ca âm nhạc thì các Thiên tử từ vườn Ác khẩu đi ra rừng lắng nghe. Lúc các Thiên tử ở bên ngoài tấu ca âm nhạc thì các Thiên nữ ở trong vườn cũng đi ra lắng nghe. Thiên nữ trong vườn tấu ca âm nhạc thì Thiên tử bên ngoài đi vào vườn lắng nghe. Thiên tử trong vườn tấu âm nhạc thì các Thiên nữ ở ngoài rừng cũng đi vào vườn lắng nghe. Vì nhân duyên này nên họ được nhiều sự vui chơi. Ở giữa từ cửa phía nam Đại thành Thiện Kiến đến cửa Bắc rừng Ác Khẩu có một con đường dài hai mươi do tuần, rộng mười do tuần, đất ở đây đều do lưu ly làm thành, bằng láng và êm mịn, trang nghiêm bằng các báu, ví như thảm trải nền dệt bằng lông tuyết đẹp ở đất Bắc. Nhân, phi nhân, voi, chim, thú, cỏ cây, vô số các loài đều đầy đủ, cũng như vòng đeo tai ngọc châu, các báu làm thành. Hình dáng đường này cũng lại như vậy, lúc chân dẫm vào thì liền in xuống, lúc cất chân lên thì liền trở lại như cũ, như bông Đậu-la và bông bằng gỗ cây, đường ấy mịn bằng láng, êm mịn cũng như vậy. Đường này được trang sức bằng ba lớp rào bọc bảo vệ xung quanh, mỗi một lớp đều do bốn báu làm thành, mỗi lớp có ba tầng linh báu vây quanh. Mỗi linh báu do bốn báu tạo thành, lúc gió nhẹ thổi đến, linh báu lay động phát ra âm thanh có thể làm cho chư thiên khởi năm dục ràng buộc. Hai bên con đường này có hai con sông chạy dọc theo, tên là Trường Hình, dài hai mươi do-tuần, rộng mười do tuần, nước tám công đức tự nhiên tràn đầy. Hai bên sông ấy đều được kiến tạo bằng gạch bốn báu, ngoài ra cũng nói như trước. Bốn mặt sông này đều có đường và thêm bọc bốn báu cũng nói như trước. Trong sông này có năm loại hoa báu cũng nói như trước. Có bốn loại thuyền báu bằng bành trong đó, có tám loại trò chơi nước, chèo thuyền dạo chơi, nhanh

chậm tùy ý đều nói như trên. Chư thiên trong đó cần đến hoa nào thì hoa đó liền tùy ý mà đến, do quả báo thiện nên mưa xuống hoa các báu rải khắp chư thiên. Lại có ngọn gió khác thổi các vòng hoa, tùy theo chỗ cần trang nghiêm các phần thân: thân, tay, đầu, chân của chư thiên, tự nhiên tùy ý mang vòng hoa vào. Bờ bên ngoài của hai con sông có năm loại cây báu bày khắp nơi, ngoài ra cũng nói như trên. Ở giữa cây ấy có hồ các báu và cung điện báu, chư thiên nam, nữ đều ở trong đó, vô lượng đại chúng đầy khắp quốc độ. Vì sao gọi vườn này là Ác khẩu, vườn này có hồ lớn cũng tên là Ác khẩu, trong đó có cây cũng tên là Ác khẩu, cây ấy có hoa cũng tên là Ác Khẩu? Vì chỉ có vườn này mới có, ngoài ra chỗ khác không có. Lại có nguyên nhân khác gọi là Ác Khẩu: Lúc chư thiên Đao Lợi vào vườn này làm việc đấu tranh, tởn táo suy nghĩ: “Nay chúng ta đi đến chỗ kia công kích, đấu tranh với Tu-la. Lại có sự đố kỵ đây, kia lẫn nhau, tham đắm năm dục, tranh việc trước sau”. Do việc này nên nói các lời ác, cho nên nơi này gọi là Ác khẩu, lại có yếu tố tự nhiên gọi là Ác Khẩu. Nghĩa này Đức Thế Tôn dạy, tôi nghe như vậy.

Phẩm 12: TẠP VIÊN

Ngoài cổng của cửa Tây Đại thành Thiện Kiến đến cửa Đông Táp Viên có con đường dài hai mươi do-tuần. Trong vườn cõi trời Đao Lợi này có hồ vuông tên là Táp Trì, mỗi mặt rộng một trăm do tuần, sâu cũng như vậy, nước trời tràn đầy, thành quách và bờ đáy làm bằng gạch bốn báu, ngoài ra cũng nói như trên. Đường và thềm bậc bốn báu, năm loại hoa báu cũng nói như trên. Bốn loại thuyền báu và tám loại trò chơi nước, trong đó chư thiên cần đến hoa nào thì liền tùy theo ý hoa đó sẽ đến. Vì quả báo thiện nên mưa xuống hoa các báu rải khắp chư thiên. Lại có gió khác thổi các vòng hoa đến, tùy theo chỗ cần trang nghiêm các phần trên thân: thân, đầu, tay, chân của chư thiên, thì tự nhiên tùy ý mà được mang vòng hoa vào. Bờ của hồ ấy có năm loại cây báu bày khắp nơi thẳng tắp, ngoài ra cũng nói như trên. Ở giữa cây ấy và cung điện các báu là chỗ dừng nghỉ của chư thiên nam nữ, cũng nói đầy đủ như trên. Chu vi vườn này là một nghìn do-tuần đường kính bằng một phần ba (chu vi), có thành vàng bao bọc xung quanh, thành này cao một do tuần, thành thấp phía trên cao nửa do tuần, cửa thành cao hai do-tuần, cửa lầu cao một do-tuần rưỡi. Trong Mỗi mười do tuần có một cửa, tất cả chín mươi chín cửa và một cửa nhỏ, là một trăm cửa. Các cửa này do các báu làm thành, trang nghiêm bằng diệu bảo Ma-ni, vì

như thảm trải nền dẹt bằng lông tuyết đẹp ở đất Bắc và vô số hình điều khác. Cửa này lại có bốn quân phòng vệ đều nói như trên. Hàng rào cây báu bảy lớp phía ngoài cũng nói như trên. Rừng cây Đa-la bảy lớp vây quanh cũng nói như trên. Ở giữa các cây ấy có các hồ báu, các hồ cách nhau một trăm cung (mỗi cung năm thước) và vô số sự trang nghiêm cũng nói như trên. Trong hồ ấy có năm loại hoa báu và thuyền bốn báu, tám trò chơi nước... Bờ hồ ấy có năm loại cây báu cũng nói như trên, cho đến cung điện bốn báu là trú xứ của chư thiên nam, nữ. Bên ngoài thành này có ba lớp hào báu, ngoài ra cũng nói như trên. Mỗi một hào ấy rộng hai do tuần, sâu một do-tuần rưỡi, hình như miệng bình, trên hẹp dưới rộng, nước trời tràn đầy, cũng đều nói như trên. Trong hào ấy cũng có la liệt cung điện của các thể nữ. Ngoài ba lớp hào và rừng cây báu bảy lớp vây quanh cũng nói như trên. Lúc ấy tất cả các hoa của rừng bên ngoài này nở rộ tươi đẹp. Lúc các Thiên nữ tấu ca âm nhạc thì các Thiên tử từ trong Tạp Viên này đi ra rừng lắng nghe. Các Thiên tử ở trong rừng bên ngoài tấu ca âm nhạc, các Thiên nữ trong vườn cũng ra rừng lắng nghe. Thiên nữ trong vườn lại tấu âm nhạc, các Thiên tử bên ngoài đi vào vườn lắng nghe. Các Thiên tử trong vườn cùng tấu âm nhạc, Thiên nữ bên ngoài đi vào vườn lắng nghe. Do nhân duyên này họ có được nhiều sự vui chơi. Ở giữa từ cửa Tây đại thành Thiện Kiến đến cửa Đông vườn Tạp Viên có con đường dài hai mươi do tuần, rộng mười do tuần, đất bằng lưu ly, bằng láng, êm mịn, trang nghiêm bằng các báu, ví như thảm trải nền dẹt bằng lông tuyết đẹp ở đất Bắc. Nhân, phi nhân, voi, chim, thú, cỏ cây, đầy đủ vô số loại, cũng như các báu trang sức lộng lẫy hợp thành. Hình dạng con đường ấy cũng lại như vậy, lúc chân dẫm lên liền in xuống, lúc cất chân lên thì liền trở lại như cũ, như bông Đậu la, bông bằng thân cây. Đường ấy nhu nhuyễn cũng lại như vậy, được trang sức bằng ba loại thành bao bọc bảo vệ, mỗi một lớp đều do bốn báu làm thành, mỗi lớp có ba tầng linh báu vây quanh, mỗi linh báu đều do bốn báu làm thành. Lúc gió nhẹ thổi đến, linh báu lay động phát ra âm thanh có thể làm cho chư thiên khởi năm dục ràng buộc. Hai bên đường này có hai con sông chạy dọc theo có tên là Trường Hình, dài hai mươi do tuần, rộng mười do-tuần, nước tám công đức tự nhiên tràn đầy, hai bên sông ấy đều được kiến tạo bằng gạch bốn báu, ngoài ra cũng nói như trên. Bốn mặt sông này có đường bậc thêm bốn báu cũng nói như trên. Trong sông này có năm loại hoa báu cũng nói như trên. Bốn loại thuyền báu bông bênh trong ấy, đủ tám loại trò chơi nước, chèo thuyền dạo chơi, nhanh chậm tùy ý đều nói như trước.

Chư thiên trong đó nếu cần đến hoa gì thì hoa đó liền tùy ý mà đến đó. Do quả báo thiện nên mưa xuống hoa các báu rải khắp chư thiên. Lại có ngọn gió khác thổi các vòng hoa đến, tùy theo chỗ cần trang nghiêm của các phần thân: đầu, thân, chân, tay của chư thiên thì tùy ý mang vòng hoa vào một cách tự nhiên. Bờ phía ngoài của hai con sông có năm loại cây báu thẳng tắp bày khắp nơi, ngoài ra đều nói như trước. Ở giữa cây ấy có hồ các báu và cung điện các báu, chư thiên nam nữ trú ở trong đó và vô lượng thiên chúng nhiều khắp quốc độ. Tại sao vườn này gọi là Tạt Viên? Vì trong vườn này có một hồ lớn tên là Tạt Trì, cũng có cây tạt và các loại hoa, chỉ có trong vườn này mới có, ngoài ra chỗ khác thì không. Lại có nhân duyên gọi là Tạt Viên: lúc chư thiên nam nữ, cung trời Đao Lợi đến vườn này ca vũ âm nhạc và các trò đùa chơi rất là rộn ràng, lẫn lộn với nhau, ngoài ra lúc tụ tập nơi vườn, tất cả chư thiên bên ngoài không được vào, đều bị cấm tuyệt, lúc tụ tập trong vườn này không có ngăn ngại. Chư thiên đại thành và chư thiên bên ngoài vào vườn vui chơi lẫn lộn nên gọi là Tạt Viên, lại có sự tự nhiên gọi là Tạt Viên. Nghĩa này Đức Thế Tôn đã dạy, tôi nghe như vậy.

Phẩm 13: VƯỜN BA LÊ DẠ ĐA

Ngoài cửa góc Đông Bắc đại thành Thiện Kiến cách hai mươi do tuần, chư thiên Đao Lợi có vườn rừng lớn tên là Ba-lê-dạ-đa. Vườn này có hồ vuông cũng gọi là Ba-lê-dạ-đa. Mỗi bề của hồ dài một trăm do tuần, sâu cũng như vậy, nước trời tràn đầy, thành quách và bờ đáy làm bằng gạch bốn báu, ngoài ra cũng nói như trên. Đường và thềm bậc bốn bên cũng nói như trước. Năm loại hoa báu cũng nói như trước. Bốn loại thuyền báu và tám trò chơi nước, chèo thuyền báu dạo chơi tùy tâm mà nhanh hay chậm. Chư thiên trong đó lúc cần đến hoa nào thì hoa ấy liền tùy ý mà đến. Do quả báo thiện nên mưa xuống hoa các báu rải khắp chư thiên. Lại có ngọn gió khác thổi các vòng hoa đến, tùy theo chỗ cần trang nghiêm nơi các phần thân chư thiên: đầu, thân, tay, chân thì liền tùy ý mang vòng hoa vào một cách tự nhiên. Trên bờ của hồ này có năm loại cây báu bày khắp nơi thẳng tắp, ngoài ra cũng nói như trước. Ở giữa cây này và cung điện các báu là chỗ dừng nghỉ đầy khắp của chư thiên nam, nữ đều nói đầy đủ như trên. Trong vườn có cây tên là Chất-lợi-dạ-đa, cũng có tên là Câu-tỳ-đa-la. Cây này sinh trưởng tròn đầy, hình dáng đáng yêu, cành lá che nhau, nhiều lá dày đặc xanh hoai không úa, tất cả gió mưa không thể xâm tổn. Ví như vòng hoa chính được trang sức bằng các vòng hoa phụ, dùng để trang sức lộng

lấy. Hình tướng cây này đáng yêu như vậy, trên như dù lọng, tuần tự che nhau, cao một trăm do-tuần, dưới thân gốc to thẳng và đều không có đốt u sần sùi. Cành nhánh toả rộng ra bốn bên, mỗi bên toả rộng năm mươi do-tuần, bán kính thân cây rộng năm do tuần, chu vi mười lăm do tuần. Mỗi một cành ấy tỏa rộng ra năm mươi do tuần, khoảng giữa các cành độ một trăm do tuần, chu vi ba trăm do-tuần. Phía dưới có đá quý tên là Ban-trụ-kiếm-ba-la, dài năm mươi do tuần, rộng mười do tuần đều do lưu ly làm thành, mềm láng đáng yêu, trang nghiêm bằng các báu, ví như thắm trái nền dẹt bằng lông tuyết đẹp ở đất Bắc và vô số hình tượng điêu khắc. Nhân, phi nhân, voi, chim, thú, cỏ cây, vô số loại đều đầy đủ, cũng như các báu trang sức lộng lẫy hợp thành. Ban-trụ-kiếm-ba-la này cũng như vậy, dẫm chân lên liền in xuống, cất chân lên liền trở lại như cũ, như bông Đâu-la, bông làm bằng gỗ cây hình thể của đá Ban-trụ-kiếm-ba-la này nhu nhuyễn cũng như vậy. Nơi này được trang sức bằng ba loại tường rào bao bọc bảo vệ, mỗi một lớp bao bọc đều do bốn báu làm nên, mỗi lớp có ba tầng linh báu vây quanh, mỗi linh báu đều do bốn báu làm thành, lúc gió nhẹ thổi động phát ra âm thanh làm cho chư thiên khởi tâm dục ràng buộc, ngoài ra đều nói như trên. Bốn bên đều có đường và thêm bậc do vàng, bạc, lưu ly, pha lê làm thành. Khắp nơi trong vườn đều có hồ cũng nói như trên. Cho đến cung điện bốn báu là chỗ trú của chư thiên nam nữ, cũng nói như trên. Chu vi vườn này là một nghìn do-tuần, đường kính khoảng bằng một phần ba chu vi, có thành vàng vây quanh. Thành này cao một do tuần, trên thành này có bức thành thấp cao nửa do-tuần, cửa thành cao hai do-tuần, cửa lầu cao một do-tuần rưỡi, Mỗi mười do tuần có một cửa, có chín mươi chín cửa và một cửa nhỏ, tất cả là một trăm cửa. Các cửa này do các báu làm thành, được trang nghiêm bằng diệu bảo Ma-ni, ví như thắm trái nền dẹt bằng lông tuyết đẹp ở đất Bắc, và vô số hình điêu khắc. Cửa này lại có bốn quân phòng vệ đều nói như trên. Hàng rào cây báu bảy lớp phía ngoài cũng nói như trên. Hàng cây Đa-la bảy lớp vây quanh cũng nói như trên. Ở giữa cây này có hồ các báu, các hồ cách nhau một trăm cung và vô số sự trang nghiêm cũng nói như trên. Hoa báu năm loại cũng nói như trên, có thuyền bốn báu cũng nói như trên. Trên bờ hồ ấy có cây báu năm loại cũng nói như trên, cho đến cung điện bốn báu là chỗ ở của chư thiên nam, nữ. Bên ngoài thành này có ba lớp hào báu, ngoài ra cũng nói như trên. Mỗi một hào rộng hai do tuần, sâu một do tuần rưỡi, hình như miệng bình, dưới rộng trên hẹp, nước trời tràn đầy đều nói như trên. Trong khoảng hào này có la liệt cung điện của các thế

nữ. Ngoài ba lớp hào báu có rừng cây bảy báu vây quanh cũng nói như trên. Tất cả các hoa trong rừng phía ngoài lúc ấy nở rộ tươi đẹp. Lúc các Thiên nữ tấu ca âm nhạc, các Thiên tử từ vườn Ba-lợi-dạ-đa đi ra rừng cây lắng nghe. Các Thiên tử ở trong rừng phía ngoài tấu âm nhạc, các Thiên nữ ở trong vườn cũng đi ra lắng nghe. Thiên nữ trong vườn lại tấu âm nhạc, các Thiên tử ở ngoài đi vào vườn lắng nghe. Các Thiên tử ở trong vườn cũng tấu âm nhạc, Thiên nữ ở ngoài cũng đi vào vườn lắng nghe. Vì nhân duyên này mà họ có rất nhiều sự vui chơi. Ở khoảng giữa từ cửa phía Đông bắc đại thành Thiện Kiến đến cửa phía Tây nam của vườn có một con đường dài hai mươi do tuần, rộng mười do tuần, đất làm bằng lưu ly bằng láng, mềm mại, trang nghiêm bằng các báu, ví như thảm trải nền dẹt bằng lông tuyết đẹp ở đất Bắc. Nhân, phi nhân, voi, chim, thú, cây cỏ, vô số các loại đều đầy đủ, cũng như trang sức lộng lẫy do các báu hợp thành. Hình dạng đường ấy cũng là như vậy, lúc chân dẫm vào thì in xuống, lúc cất chân thì liền trở lại như cũ, như bông Đậu-la và bông làm bằng thân cây, đường ấy êm mịn cũng lại như vậy. Nơi đây được trang sức bằng ba loại tường rào bao bọc bảo vệ, mỗi một tường rào bao bọc đều do bốn báu làm nên, mỗi một lớp đều có ba tầng linh báu vây quanh. Mỗi một linh báu đều do bốn báu tạo thành. Lúc gió nhỏ thổi động, linh báu phát ra âm thanh có thể làm cho chư thiên khởi tâm dục ràng buộc. Hai bên đường này có hai con sông chạy dọc theo tên là Trường Hình dài hai mươi do tuần, rộng mười do tuần, nước tám công đức tự nhiên tràn đầy. Hai bên sông ấy đều được kiến tạo bằng gạch bốn báu, ngoài ra đều nói như trước. Bốn bên sông ấy có bốn đường bậc thêm cũng nói như trước. Trong nước sông này có hoa báu năm loại cũng nói như trước. Bốn loại thuyền báu bông bênh trong đó, có tám loại trò chơi nước và chèo thuyền dạo chơi nhanh chậm tùy ý đều nói như trước. Chư thiên trong đó cần đến chỗ của hoa nào thì liền được tùy ý đến đó. Do quả báo thiện nên mưa xuống hoa các báu rải khắp chư thiên. Lại có ngọn gió khác thổi các vòng hoa đến, tùy theo chỗ cần trang nghiêm nơi các phần thân: đầu, thân, tay, chân của chư thiên thì tùy ý mà được mang vòng hoa vào một cách tự nhiên. Bờ phía ngoài của hai con sông có năm loại cây báu bày khắp nơi thẳng tắp, ngoài ra cũng nói như trước. Ở giữa cây ấy có hồ các báu và cung điện báu, chư thiên nam, nữ đều trú trong chỗ này, vô lượng thiên chúng ở khắp quốc độ. Đức Thế Tôn đã nói như vậy: Nay Tỳ-kheo! Cây Câu-tỳ-đà-la trong vườn Ba-lợi-dạ-đa của cõi trời Đao lợi lá vàng muống rụng. Lúc ấy chư thiên vui mừng nói như vậy: “Nay cây Ba-lợi-dạ-đa cõi trời

Đao Lợi lá đã chuyển vàng, không lâu sẽ úa rụng”. Nay Tỳ-kheo! Cây Ba-lợi-dạ-đa của cõi trời Đao lợi lúc lá đã rụng, chư thiên vui mừng nói như vậy: “Lá cây Ba-lợi-dạ-đa cõi trời đã rụng, không lâu sẽ đâm chồi trở lại.” Nay Tỳ-kheo! Lúc cây Ba-lợi-dạ-đa cõi trời Đao Lợi đã đâm chồi trở lại, tất cả chư thiên vui mừng nói: “Nay cây Ba-lợi-dạ-đa đã đâm chồi trở lại, không lâu sẽ hiện màu xanh nhạt”. Nay Tỳ-kheo! Lúc cây Ba-lợi-dạ-đa đã hiện màu xanh nhạt rồi, chư thiên lúc ấy vui mừng nói: “Cây Ba-lợi-dạ-đa đã hiện màu xanh nhạt rồi, không lâu sẽ trở hoa”. Nay Tỳ-kheo! Lúc cây Ba-lợi-dạ-đa đã trở hoa rồi, chư thiên vui mừng nói: “Cây Ba-lợi-dạ-đa đã trở hoa rồi không lâu sẽ nở”. Đã nở hoa rồi, chư thiên vui mừng nói: “Cây Ba-lợi-dạ-đa đã nở hoa rồi không lâu sẽ nở rộ tất cả”. Nay Tỳ-kheo! Cây Ba-lợi-dạ-đa lúc ấy đã nở hết rồi, sắc hoa chiếu khắp rức rở trong năm mươi do tuần, hương thơm của hoa này cũng xông tỏa năm mươi do tuần. Nếu lúc gió mưa thổi vào hoa cây này thì hương xông tỏa về phương Tây một trăm do-tuần. Nếu lúc gió mưa hương Tây thổi hương của hoa này thì hương xông ở phương Đông một trăm do tuần. Nếu lúc gió mưa phương Nam thổi hương của hoa này thì hương xông ở phương Bắc một trăm do-tuần. Nếu lúc gió mưa ở phương Bắc thổi hương của hoa này thì hương xông ở phương Nam một trăm do-tuần. Nay Tỳ-kheo! Cây Ba-lợi-dạ-đa của cõi trời Đao Lợi có thần lực và oai đức như vậy. Nay Tỳ-kheo! Nếu đệ tử Phật nương vào chánh pháp luật mà Như Lai đã dạy, do tín căn nên lìa được gia cư của mình, tu đạo không nhà, vì việc này nên khởi tâm quyết định. Nay Tỳ-kheo! Người như vậy ví như cây Ba-lợi-dạ-đa lúc lá vàng. Nay Tỳ-kheo! Lúc ấy đệ tử Phật cạo bỏ râu tóc, mặc áo pháp phục, lìa gia cư, tu đạo không nhà, nay Tỳ-kheo! Người như vậy ví như Ba-lợi-dạ-đa lúc lá đã rụng. Nay Tỳ-kheo! Nếu đệ tử Phật lìa các dục trần, lìa các pháp ác, có giác có quán, có hỷ có lạc, từ việc sinh khởi sự xa lìa, tu tập Sơ thiền, trú ở trong đó. Nay Tỳ-kheo! Người như vậy ví như cây Ba-lợi-dạ-đa lúc mới đâm chồi nảy lộc. Nay Tỳ-kheo! Lúc giác quán vì đã tịch diệt nên nương vào tâm lắng trong bên trong, vì hành một phương tiện nên không giác không quán, từ định sinh khởi, có hỷ có lạc, tu tập Nhị thiền, trú ở trong đó. Nay Tỳ-kheo! Người như vậy ví như cây Ba-lợi-dạ-đa lúc lá hiện màu xanh nhạt. Nay Tỳ-kheo! Lúc đệ tử Phật vì lìa dục hỷ nên trú nơi tâm xả, chánh niệm chánh trí, thân được niềm vui của thọ, cho nên Thánh Sư dạy như vậy. Nếu trú nơi lạc, có xả có niệm, tu tập Tam thiền, nhập trú trong đó. Nay Tỳ-kheo! Người như vậy ví như Ba-lợi-dạ-đa lúc mới đâm chồi hoa. Nay Tỳ-kheo! Nếu đệ tử Phật

do diệt tận khổ, đã trải qua lạc, ưu hỷ lúc xưa đã diệt tận nên không khổ không lạc, xả niệm thanh tịnh, tu tập Tứ thiền, trú nhập trong đó. Người như vậy, ví như cây Ba-lợi-dạ-đa lúc hoa hé nở. Nay Tỳ-kheo! Nếu đệ tử Phật do đã tận các lậu, tâm giải thoát vô lậu và đã chứng hiện đời Bát nhã giải thoát, hiện đời trú nhập trong đó, thì việc sinh đã dứt, tu đạo rốt ráo, các việc đã xong. Vì không còn sinh trở lại nên đắc trí này. Nay Tỳ-kheo! Người như vậy ví như cây Ba-lợi-dạ-đa đã nở tất cả hoa. Nay Tỳ-kheo! Các Tỳ-kheo này các lậu đã tận, tu đạo rốt ráo, chánh tuệ giải thoát, đã hết kiết sử. Chư thiên Đạo Lợi nói lời tán thán: “Này bạn lành! Người ở chỗ kia có họ là... tên là... ở quận huyện là... của tất cả quốc độ, là gia cư của mình mà tu đạo không nhà. Tỳ-kheo tên là..., là đệ tử xuất gia, đệ tử nương vào chỗ các lậu đã dứt nên tâm được vô lậu giải thoát, hiện đời đã chứng Bát nhã giải thoát, hiện đời đã chứng Bát nhã giải thoát và trú nhập trong đó. Việc sinh đã dứt, tu đạo rốt ráo, các việc đã xong, vì không sinh trở lại nữa nên đắc trí này. Các Tỳ-kheo này đã hết các lậu, chánh trí giải thoát, đã hết pháp hữu. Thần lực và uy đức như vậy ví như cây Ba-lợi-dạ-đa, lúc đã nở rộ tất cả hoa. Lại có chư thiên giữ vườn này đi đến chỗ Đế Thích thưa rằng: ”Thưa Thiên vương! Cây Ba-lợi-dạ-đa đã nở hoa, cho nên Thiên Tôn phải nên biết thời tiết. “Chư thiên lại có một con Tượng vương tên là Y-la-bàng cỡi đi trong vườn, thân nó dài chín do-tuần, cao ba do-tuần, thân hình cân xứng. Lúc ấy, Thích Đề Hoàn Nhơn sai bảo với Tượng vương rằng: “Này bạn lành! Cây Ba-lợi-dạ-đa đã nở tất cả hoa, chư thiên sẽ đi đến nơi này, vào vườn dạo xem cho nên người nay phải tự trang sức. Tượng vương nghe lời sai bảo như vậy nên rất vui mừng, ví như người lúc mới cầu hôn và lúc đón vợ về, tất cả các việc đều cát tường, hy hữu. Tượng Vương vui mừng cũng lại như vậy. Lúc ấy, Tượng Vương liền hoá đầu của nó thành ba mươi ba cái đầu, mỗi một đầu có sáu cái ngà, mỗi một ngà có hồ bảy báu, mỗi một hồ sinh ra bảy hoa sen, mỗi một hoa sen sinh ra bảy hoa, mỗi một hoa sinh ra bảy lá, mỗi một lá lại có bảy Thiên nữ. Có bốn mươi chín Thiên nữ như vậy vây quanh hoa sen, bày vẻ đáng yêu. Vì nhân duyên này nên các hoa trang sức đều đầy đủ. Chư thiên Đạo Lợi cung kính Đế Thích nên tôn xưng là thủ chúng, trước hết lên voi, ngồi vào giữa đầu, hai bên trái phải, mỗi bên có mười sáu vị trời. Tất cả chư thiên mỗi một đều tự suy nghĩ: “Ta ngồi ở giữa đầu, nếu người chân thật thì chỉ có trời Đế Thích một mình ngồi giữa”. Trời Ba mươi ba trước tiên lên voi xong, ngoài ra đến Thiên chúng tuần tự lên. Trời Đế Thích này có hai thái tử: một là Chiên Đàn hai là Tu Tỳ làm tướng quân lớn

nhất ở trời Đao Lợi cũng lên voi. Các vị trời Diệu nữ, có những vị ưu tú nhất:

Một là A-lam-phù-sa.

Hai là Mật- xa-kế-thi.

Ba là Phân-đà-lợi-kha.

Bốn là Ni-la.

Năm là A- lâu-na.

Sáu là Ế-ni-bát-bà.

Bảy là Tu-bát-bà.

Tám là Bát-đà-la.

Chín là Tu-bạt-đà-la.

Mười là Ma-đầu-kha-bà-chí, các Thiên nữ như vậy cũng lên voi.

Các vị trời diệu nam:

Một là A-nham-phù.

Hai là Đạt đầu- lâu-mi.

Ba là Nhuệ-phù-lâu.

Bốn là Thi-khí, các trời như vậy cũng lên voi, cùng ở trên voi ca tấu âm nhạc.

Tất cả chư thiên đều lên voi xong, lúc ấy Tượng vương rất vui mừng, ví như các vua nhận chức Quán đảnh, cũng như vị thanh niên lúc làm lễ cưới vợ, hành chánh pháp xong, dùng các diệu hoa trang nghiêm thân và đầu, tượng vương vui mừng cũng lại như vậy. Lúc ấy, Tượng vương rống tiếng sấm lớn, giáng mưa cam hồ cùng phóng toả ánh chớp, Tượng vương hoá làm kỹ nữ trên hoa, ca múa tấu nhạc, vô số kiêu dáng diệu. Chư thiên kỹ nữ và kỹ nam tấu nhạc ca múa. Lúc ấy Tượng vương rống tiếng sấm lớn, dạo từng bước một, như kết vòng hoa. Chuyển ba lần như vậy, rồi đi đến vườn Ba-lợi-dạ-đa. Trời Đao Lợi từ trên đến dưới đều ngồi trên đá báu Ban-trụ-kiếm-ma-la, nếu ngồi không đủ thì đá liền dài ra. Nhờ phước chư thiên nên Tượng vương A-di-la-ba-na càng biến hoá thân làm Đồng tử cõi trời, mang ấn tay báu và vòng tay báu, vô số vật trang nghiêm, thọ năm dục trần, vui chơi thích thú. Có Thiên tử khác ở lâu gác, cỡi xe, voi, ngựa khác. Lại có chư thiên cỡi thuyền các báu theo sông Trường Hình, tùy ý nhanh chậm vào trong vườn này. Ở trong vườn này, người ca một chỗ, người múa một chỗ, người chơi đàn và sáo một chỗ, tụ hội chỗ khác. Trong đó chư thiên dùng tháng tứ cõi trời thọ năm trần dục, vui chơi thỏa thích, tương ứng đầy đủ. Nếu căn xứ theo ngày tháng của cõi người thì đến một vạn hai

nghìn năm. Tuổi thọ cõi trời trong vườn đến mười năm bốn tháng. Cõi trời Đao Lợi dùng hết các vườn, đó là sáu vườn lớn, lại có các vườn lớn nhỏ bày khắp ở đây. Nghĩa này Đức Thế Tôn dạy, tôi nghe như vậy.

* * *